

Araştırma Makalesi/ Research Article

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Klinik Rotasyonuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Öz Düzenlemeli Öğrenme Becerileri ve Öz-Yeterlik Algılarına Etkisi

The Effect of Student Opinions on the Clinical Rotation of the Surgical Nursing Course on Self-Regulated Learning Skills and Perceptions of Self-Efficiency

Özlem Soyer Er¹ Yeliz Ciğerci¹

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Afyonkarahisar, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 25/01/2023

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 18/06/2023

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, Published online: 31/10/2023

ÖZ

Amaç: Cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında hemşirelik öğrencilerine uygulanan klinik rotasyona ilişkin görüşlerinin öz düzenlemeli öğrenme becerileri ve öz-yeterlik algılarına etkisinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma 115 hemşirelik öğrencisi ile yürütüldü. Veriler Sosyodemografik Özellikler Formu, Klinik Rotasyon Uygulamalarına İlişkin Görüş Formu, Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği ve Klinik Performansta Öz-Yeterlik Ölçeği ile toplandı. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, sayı ve yüzdelik değerlendirildi. Student's t, Mann Whitney U ve one way ANOVA testi uygulandı.

Bulgular: Öğrencilerin 4.32 ± 0.7 önem düzeyi ile en fazla rotasyon yapılan alanda birlikte çalıştığı sağlık çalışanı ve öğretim elemanının motivasyonunu etkilediği belirlendi. Rotasyona ilişkin olumlu görüşü olan öğrencilerin; öz düzenlemeli, ölçek alt boyutlarından motivasyon ve öğrenme sentezleri alt boyutu, klinik performansta öz-yeterlik ölçeği puan ortalaması rotasyona ilişkin görüşü olumsuz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu ve puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulundu ($p < 0.001$).

Sonuç: Hemşirelik bölümünde öğrenim görmekten memnun olanların rotasyon uygulamalarına ilişkin görüşleri olumludur. Rotasyon uygulamasına ilişkin olumlu görüşleri olan öğrencilerin, öz düzenlemeli öğrenme ve klinik performansta öz-yeterlik puanları yüksektir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, eğitimde öz-yeterlik, öz düzenlemeli öğrenme, klinik rotasyon

ABSTRACT

Objective: It was aimed to determine the effects of nursing students' views on clinical rotation applied to their self-regulated learning skills and self-efficacy perceptions within the scope of surgical nursing course.

Methods: This descriptive study was conducted with 115 nursing students. Data were collected with Sociodemographic Characteristics Form, Opinion Form on Clinical Rotation Practices, Self-Regulated Learning Scale and Clinical Performance Self-Efficacy Scale. In the analysis of the data, mean, standard deviation, number and percentage were evaluated. Student's t, Mann Whitney U and one-way ANOVA tests were applied.

Results: It was determined that the students affected the motivation of the health professionals and instructors with whom they worked in the most rotated field with a significance level of 4.32 ± 0.7 . Students who have a positive opinion about rotation; self-regulated learning, motivation and learning syntheses sub-dimension, clinical performance self-efficacy scale mean scores were found to be higher than the students who had a negative opinion about rotation, and there was a statistically significant difference between the mean scores ($p < 0.001$).

Conclusion: The opinions of those who are satisfied with studying in the nursing department about rotation practices are positive. Students who have positive opinions about rotation practice have high self-efficacy and clinical performance self-regulated learning scores.

Keywords: Nursing, self-efficacy in education, self-regulated learning, clinical rotation

ORCID IDs of the authors: ÖSE: 0000-0002-9272-2400; YC: 0000-0002-9858-0837

Sorumlu yazar/Corresponding author: Dr. Özlem Soyer Er

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi A Blok Kat:2 İzmir Karayolu 5. km Merkez/Afyonkarahisar, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: ozlemm_soyer@hotmail.com

Atf/Citation: Er ÖS, Ciğerci Y. (2024). Cerrahi hastalıkları hemşireliği dersinin klinik rotasyonuna ilişkin öğrenci görüşlerinin öz düzenlemeli öğrenme becerileri ve öz-yeterlik algılarına etkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 7(1), 236-243. DOI:10.38108/ouhcd.1242166

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Hemşirelik eğitiminin, kazandırmak istediği hedefler doğrultusunda yapılan klinik uygulama, teorik bilgiyi pekiştirme, mesleki kimliğin oluşturulması ve yaparak öğrenme fırsatı veren bir süreçtir (Aydoğan, 2016). Klinik uygulama alanları hemşirelik öğrencilerinin klinik eğitiminde önemli bir faktör olup (Rahmani ve ark., 2011) becerilerinin geliştiği bir eğitim ortamıdır (Aydoğan, 2016). Klinik eğitimde klinik rotasyon sağlamanın amacı, beceri ve bilgileri sınıf ortamından klinik uygulama ortamına entegre etmektir (Swinney ve Brady, 2010). Öğrenciler için destekleyici klinik uygulama ortamlarının aidiyet duygusunu geliştirdiği ve öğrenme motivasyonlarını artırdığı belirtilmektedir (Tecza ve ark., 2018). Yapılan klinik rotasyonlar, nasıl öğrendiklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir. Aynı zamanda rotasyonlar öğrenciler için öz düzenlemeli öğrenme sürecini etkilemektedir. Öz düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin belirledikleri öğrenme hedefleri ile hedefe ulaşmada öğrenme ortamdaki özelliklerden etkilenen bilişsel süreci, motivasyonel durum ve davranışları izlediği, düzenlediği ve kontrol ettiği aktif ve yapıcı bir öğrenme sürecidir (Ye, 2023). Öz düzenlemeli öğrenme yeteneği, lisans eğitimi ilerledikçe geliştirilmelidir (Woods ve ark., 2011). Klinik rotasyonlardaki öğrenciler yeni ortamlara, farklı beklentilere, değerlendirme biçimlerine ve öğretme stillerine uyum sağlamada, rolleri ve öz düzenlemeli öğrenme tarzlarında belirsizlik yaşarlar (Cho ve ark., 2017). Öğrencilerde öz düzenlemeli öğrenmenin temelinden biri öz-yeterlidir (Aydın ve Atalay, 2015). Öz-yeterlik, bireylerin sorunlar karşısında nasıl başarılı olabileceğine ilişkin kendisine olan inancıdır (Korkmaz, 2015). Kişinin algıladığı ve gerçek olan öz-yeterlik seviyeleri birbiri ile uyumlu ise, bireyin öz düzenleme yani kendi davranış kontrolü en üst seviyededir (Senemoğlu, 2015). Literatürde hemşirelik öğrencilerinde cerrahi uygulama kapsamında öğrencilerin klinik rotasyon uygulamalarında öğrenmelerini etkileyen etmenleri araştıran öz bildirim çalışmalarına rastlanılamamıştır. Bu bağlamda, araştırmada cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında klinik uygulama yapan hemşirelik öğrencilerinin klinikler arası rotasyon uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öz düzenlemeli öğrenme becerileri ve öz-yeterlik algılarına etkisinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem

Araştırma, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 16-30 Mayıs 2022 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın evrenini, belirtilen yer ve zamanda cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında klinik uygulamaya çıkan 125 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Çalışmaya katılmaya gönüllü olmayan 10 öğrenci örnekleme dahil edilmedi. Çalışmaya katılmaya gönüllü, 18 yaşından büyük 115 öğrenci çalışmanın örnekleme alındı. Çalışmaya katılım oranı %92'dir.

Verilerin Toplanması

Araştırmacılar cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında öğrencilere 14 haftalık klinik uygulama rotasyonları hazırladı. Klinik uygulamanın sonunda öğrencilere Sosyodemografik Özellikler Formu, Klinik Rotasyon Uygulamalarına İlişkin Görüş Formu, Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği ve Klinik Performansta Öz-Yeterlik Ölçeği uygulandı. Verilerin toplanması 10-12 dk. sürdü.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Özellikler Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda (Adam ve ark., 2021) hazırlanan Sosyodemografik Özellikler Formu, sekiz sorudan oluşmaktadır. Bu formda, öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, yaşadığı yer, annenin ve babanın eğitim durumu, mezun olduğu lise, hemşirelik bölümünden memnuniyet durumu ve ailede sağlık çalışanı olması gibi değişkenler yer almaktadır.

Klinik Rotasyon Uygulamalarına İlişkin Görüş Formu: Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda (Al Sebaee ve ark., 2017; Abouelfetoh, Mumtin, 2015) geliştirilen likert tipinde olan Klinik Rotasyon Uygulamalarına İlişkin Görüş Formu, 35 maddeden oluşmaktadır. Ankette olumlu maddelere, "Hiç Katılmıyorum=1'den Kesinlikle Katılıyorum=5" puan arasında verilirken olumsuz maddelere "Hiç Katılmıyorum=5'den Kesinlikle Katılıyorum=1" puan arasında verilir. Toplamda anketten "en az 35 ve en çok 175" puan alınabilir. Elde edilen puan ne kadar yüksekse klinik rotasyon uygulamasına ilişkin görüşleri de o kadar olumludur. Formun Cronbach α değeri 0.712' dir.

Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği: Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği, klinik uygulama ortamında öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenmelerini değerlendirilmesi için Iyama ve Maeda tarafından geliştirilmiştir (Iyama ve Maeda, 2017). Ölçek 16 madde ve "Motivasyon" ve "Öğrenme Stratejileri" olmak üzere iki alt boyuttan

oluşmaktadır. “Motivasyon” alt boyutunun “İçsel Motivasyon” ve “Başarı Motivasyon” olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. “Öğrenme Stratejileri” alt boyutunun ise, “Sentezlenmiş Bilgi ve Hemşirelik Becerileri”, “Çok Boyutlu Düşünme” ve “Efor Kontrolü” olmak üzere üç alt boyutu vardır. Beşli likert tipindeki tüm ölçek maddeleri “Kesinlikle Katılmıyorum” ile “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde 1’den 5 puana kadar değerlendirilir. Ölçekten en düşük 16 ve en yüksek 80 puan alınmaktadır. Ölçüm aracının kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe öğrencinin öz düzenlemeli öğrenme yaklaşımını daha çok kullandığı görülmektedir (Şenol, 2018). Cronbach α değeri, ölçeğin geliştirildiği çalışmada 0,853 (Iyama ve Maeda, 2017), uyarlandığı çalışmada ise 0,898’dir (Şenol, 2018). Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach α değeri 0.706’dır.

Klinik Performansta Öz-Yeterlik Ölçeği (KPÖYÖ): Klinik Performansta Öz-Yeterlik Ölçeği, öğrencilerin klinik uygulama performansları hakkında öz-yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla, Cheraghi ve ark. (2009) tarafından geliştirilmiştir (Cheraghi ve ark., 2009). Pozam ve Zaybak (2016) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek 37 madde ve "Veri toplama" "Tanılama ve Planlama" "Uygulama" ve "Değerlendirme" olmak üzere dört alt boyuttan oluşur. Öğrencilerin maddelere %10 ile %100 arasında puan vermesi beklenir. Ölçüm aracının kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe klinik performansta öz-yeterlik yüksek olarak değerlendirilir (Pozam ve Zaybak, 2016). Cronbach α değeri, ölçeğin geliştirildiği çalışmada 0,960 (Cheraghi ve ark., 2009), uyarlandığı çalışmada ise 0,980’dir (Pozam ve Zaybak, 2016). Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach α değeri 0.754’dır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmanın verileri SPSS (Statistical Package for Social Science) 25.0 programında analiz edildi. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde ile değerlendirildi. Tanımlayıcı testlerden student’s t, Mann Whitney U ve one way ANOVA testi uygulandı ve $p<0.05$ düzeyi anlamlı olarak değerlendirildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Öğrencilere çalışmaya ilişkin bilgiler verildi ve yazılı ve sözlü onam alındı. Çalışmanın yapılacağı üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi dekanlığından izin alındı (25.03.2022 tarih ve E.73995 sayı). Çalışma için bir üniversitenin

girişimsel olmayan etik kurulundan yazılı izin alındı (15.04.2022 tarih ve 2022/238 sayı).

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre klinik rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puanları Tablo 1’de yer almaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 24.0 ± 20.5 olup, %80.9’u kadındır. Öğrencilerin %56.5’i ilde yaşamaktadır. Öğrencilerin %49.6’sının annesi ilkokul mezunu ve %30.4’ünün babası ilkokul mezunudur. Öğrencilerin %71.3’ü Anadolu lisesi mezunudur. Öğrencilerin %79.1’inin hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olduğu ve %22.6’sının ailesinde en az bir sağlık çalışanı bulunduğu belirlendi (Tablo 1).

Sosyodemografik özelliklerden yaş, cinsiyet, yaşanan yer, anne ve babanın mezuniyet durumu, öğrencinin lise mezuniyeti ve ailesinde sağlık çalışanı olma durumuna göre rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$). Öğrencilerin rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puan ortalamaları hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olanların 129.1 ± 10.4 ve memnun olmayanların 121.4 ± 9.5 olup aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p<0.05$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin cerrahi hastalıkları hemşireliği klinik uygulaması kapsamında yapılan klinik rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puan ortalamaları Tablo 2’de gösterilmektedir. Öğrencilerin motivasyonunu, en çok rotasyon yapılan alanda birlikte çalıştığı sağlık çalışanı ve öğretim elemanının etkilediği belirlendi. Öğrencilerin diğer görüşleri sırası ile Tablo 2’de verilmiştir.

Öğrencilerin klinik rotasyona ilişkin görüşlerinin öz düzenlemeli öğrenme ve klinik performansta öz-yeterlik algılarına etkisi Tablo 3’te yer almaktadır. Rotasyona ilişkin olumlu görüşü olan öğrencilerin öz düzenlemeli puan ortalamaları, ölçek alt boyutlarından motivasyon alt boyut puan ortalamaları ve öğrenme sentezleri alt boyut puan ortalamaları, klinik performansta öz-yeterlik ölçeği puan ortalaması rotasyona ilişkin görüşü olumsuz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu ve puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulundu ($p<0.001$) (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre klinik rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puan ortalamaları (n=115)

	$\bar{X} \pm SS$	n (%)	Rotasyon Uygulamalarına İlişkin Görüş Puan Ortalamaları	İstatistiksel Analiz
Yaş	24.0 ± 20.5	60 (52.2)		
≤ 20		55 (47.8)	127.7±9.5	t=0.122
> 20			127.4±11.8	p=0.903
Cinsiyet				
Kadın		93 (80.9)	128.2±10.2	t=0.330
Erkek		22 (19.1)	124.8±12.2	p=0.186
Yaşanılan Yer				
İl		65 (56.5)	128.6±11.7	
İlçe		31 (27.0)	127.3±9.4	F=0.847
Köy		19 (16.5)	124.2±8.8	p=0.471
Anne Eğitim Durumu				
Okuryazar değil		5 (4.3)	125.4±8.5	
Okuryazar		4 (3.5)	126.2±7.5	
İlkokul		57 (49.6)	125.3±9.5	F=1.632
Ortaokul		22 (19.1)	132.3±10.4	p=0.158
Lise		18 (15.7)	130.0±15.1	
Lisans		9 (7.8)	126.8±7.1	
Baba Eğitim Durumu				
Okuryazar değil		3 (2.6)	130.0±9.5	
Okuryazar		1 (0.9)	134.0±0.0	
İlkokul		35 (30.4)	124.5±11.0	F=0.993
Ortaokul		16 (14.0)	129.8±9.2	p=0.434
Lise		33 (28.7)	129.5±10.7	
Lisans		25 (21.7)	126.8±11.2	
Lisansüstü		2 (1.7)	134.0±5.65	
Mezun Olduğu Lise				
Anadolu Lisesi		82 (71.3)	128.1±10.0	
Sağlık Meslek Lisesi		15 (13.0)	126.8±11.4	F=0.337
Fen Lisesi		9 (7.9)	127.4±11.2	p=0.853
Meslek Lisesi		5 (4.3)	125.4±18.8	
Diğer*		4 (3.5)	122.5±11.4	
Hemşirelik Bölümünden Memnuniyet				
Memnun		91 (79.1)	129.1±10.4	t=0.511
Memnun Değil		24 (20.9)	121.4±9.5	p=0.001
Ailede Sağlık Çalışanı				
Var		26 (22.6)	125.7±14.7	t=0.090
Yok		89 (77.4)	128.1±9.2	p=0.328

*Açıköğretim lisesi, Düz Lise

Tablo 2. Öğrencilerin rotasyon uygulamalarına ilişkin görüşleri (n=115)

	Önem Düzeyi $\bar{X} \pm SS$
Rotasyonumda birlikte çalıştığım sağlık çalışanları motivasyonumu etkiler	4.32±0.7
Rotasyonunda birlikte çalıştığım öğretim elemanı motivasyonumu etkiler	4.32±0.7
Rotasyon yerleri seçilirken önceki uygulama yerleri dikkate alınmalıdır	4.29±0.8
Rotasyonumda birlikte çalıştığım arkadaşlarım motivasyonumu etkiler	4.24±0.6
Rotasyon yerleri mesleğe bakışımı etkiler	4.17±0.8
Rotasyon yerlerinin çeşitliliği bilgi birikimimi artırır	4.13±0.7
Rotasyon yerine girmeden önce o kliniğe özgü bilgiler yenilenmelidir	4.11±0.7
Rotasyon yapılan kliniğin fiziki yeterliliği klinik deneyimimi etkiler	4.08±0.6
Rotasyon bölgesindeki vardiya saati (gündüz-gece) klinik deneyimi etkiler	4.03±0.7
Mesleki gelişimim için devlet hastanelerinde de rotasyon yapılmasını isterim	4.02±0.8

Tablo 3. Öğrencilerin rotasyona ilişkin görüşlerine göre öz düzenlemeli öğrenme ve klinik performansta öz-yeterlik ölçeği puan ortalamaları (n=115)

Ölçekler	Rotasyona İlişkin Görüşler		İstatistiksel Analiz
	Olumsuz (n=60)	Olumlu (n=55)	
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	
Öz Düzenlemeli Öğrenme			
<i>Motivasyon</i>	26.3±5.8	29.8±5.3	Z=5.247 p<0.001
İçsel Motivasyon	14.1±1.8	16.2±2.2	Z=5.279 p<0.001
Başarı Motivasyonu	11.5±1.9	12.9±1.8	Z=4.090 p<0.001
Öğrenme Sentezleri	33.6±3.6	36.7±3.4	Z=4.534 p<0.001
Sentezlenmiş Bilgi ve Hemşirelik Becerileri	18.0±2.1	19.8±2.3	t=4.176 p<0.001
Çok Boyutlu Düşünme	7.7±1.0	8.4±0.9	Z=3.425 p<0.001
Efor Kontrolü	7.8±1.1	8.4±0.9	Z=2.883 p<0.001
Öz Düzenlemeli Öğrenme Toplam Puan Ortalaması	59.9±7.4	66.5±7.3	Z=5.377 p<0.001
Klinik Performansta Öz-Yeterlik			
Veri Toplama	730.6±154.1	893.4±146.6	t=5.791 p<0.001
Tanımlama ve Planlama	534.5±146.0	662.1±151.0	t=4.605 p<0.001
Uygulama	664.6±116.1	776.9±116.3	t=5.173 p<0.001
Değerlendirme	363.8±84.0	454.9±79.3	t=5.961 p<0.001
Klinik Performansta Öz-Yeterlik Toplam Puan Ortalaması	2293.6±442.9	2787.5±425.2	t=6.087 p<0.001

Tartışma

Hemşirelik, pratik ve teorik bilginin bütünleştirilmesi gereken bir meslektir ve bunun sağlanmasında klinik uygulama öğrenmeyi etkileyen güçlü bir etkileşim alanıdır (Stănescu-Yadav ve Lillekroken, 2023; Günay ve Kılınc, 2018; Papastavrou ve ark. 2016). Klinik uygulamada yapılan rotasyonlar, öğrencilerin klinik uygulama, ekip çalışması ve organizasyon becerilerine olan güvenini artırır, özgüvenini geliştirir ve mesleğe kalifiye olarak hazırlanmalarına katkıda bulunur (Stenberg ve ark., 2020; Moon ve Jung, 2020; Dimitriadou ve ark., 2015). Ancak öğrencilerin çoğu klinik ortamda kaygı yaşarlar ve yaşadıkları kaygılar sonucunda akademik başarıları düşer, öğrencilerde fiziksel ve zihinsel sağlık sorunları ve ekip üyeleriyle iletişim problemleri görülür (Cornine, 2020). Yapılan bu çalışmada öğrencilerin rotasyon hakkında en önemli görüşlerinden biri, birlikte çalıştığı sağlık çalışanı ve öğretim elemanının motivasyonunu etkilemesidir. Hemşire eğitimciler, klinik ortamda güvenli öğrenmeyi en üst düzeye çıkarmak için öğrencilerin kaygılarını azaltmalarına yardımcı olmalıdır (Cornine, 2020). Klinikte yer alan eğitici hemşireler ise, kanıta dayalı uygulama sunarken güncel, bilgiyi kolaylaştırma konusunda yetkin, geri bildirim sağlarken objektif, bir eğitmen ve bir öncü olarak rolünün farkında olan bireylerdir (Martínez-Linares ve ark., 2019). Hemşirelik öğrencilerinin klinik ortamdan memnun olmaları

kliniklerdeki hemşirelerin ve eğitimcilerin sunduğu pedagojik eğitim ortamından etkilenmektedir (Papastavrou ve ark. 2016). Klinik uygulamaya katılan öğretim elemanlarının iyi bir rol model olmaları ve klinik hemşireleri ile işbirliği yapması önerilmektedir (Karadağ ve ark., 2013). Ayrıca bu çalışmada, öğrencilerin motivasyonlarını birlikte çalıştıkları arkadaşlarının da etkilediği belirtilmiştir. Yapılan bir çalışmada akran desteğinin klinik uygulamada kaygıyı azalttığı bildirilmiştir (Austria ve ark., 2013). Akran desteği öğrenmeye yardımcı, destekleyici ve katkıda bulunan değerli bir kaynaktır (Chuan ve Barnett, 2012). Klinik uygulama ortamında bulunan öğrencilere rotasyon alanlarında başarı sağlamları için, olumlu iletişim becerileri ve doğru hasta bakım uygulamalarını öğretme açısından öğretim elemanları, sağlık çalışanları ve akran desteği sağlanmalıdır.

Hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olan öğrencilerin rotasyon uygulamalarına ilişkin görüş puan ortalamaları yüksektir. Öğrencilerin klinik uygulamadan memnuniyeti etkileyen faktörler arasında, hemşirelik bölümünden memnuniyet yer almaktadır (Jeon ve Kim, 2017). Öğrencilerin öğrenim gördükleri alandan memnuniyet oranı akademik alanda ilgi ve motivasyonlarını artırır ve akademik başarı arasında bir ilişki vardır (Hakim, 2014). Bu nedenle, öğrencilerin hemşirelik eğitiminden doyumu, öğrenim kalitesinin bir

göstergesi olabilir (Edraki ve ark., 2011). Eğitim kalitesinin artırılması, hemşirelik bölümünde eğitime bakış açısını değiştirebilir, klinik uygulama rotasyon alanlarına ilgiyi ve bu alandaki başarıyı arttırabilir.

Çalışmamızda rotasyona ilişkin olumlu görüşleri olan öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme, içsel ve başarı motivasyonu, toplam motivasyon, sentezlenmiş bilgi ve hemşirelik becerileri, çok boyutlu düşünme, efor kontrolü ve toplam öğrenme sentez puanları, rotasyon hakkında olumsuz görüşü olan öğrencilere göre anlamlı olarak yüksek bulundu. Albani ve arkadaşları (2023)'nın makalesinde belirtildiği gibi öz düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin kişisel öğrenme stratejilerinin etkinleştirilmesi ve iyileştirilmesi açısından öğrenme sürecine bilişsel, motivasyonel ve davranışsal aktif katılımıdır (Albani ve ark., 2023). Olumlu duygulara sahip olan öğrencilerde öz düzenlemeli öğrenmenin daha iyi olduğu ve dolayısıyla akademik performansı arttırdığı vurgulanmaktadır (Mega ve ark., 2014). Çalışmamız literatür ile paralellik göstermektedir. Öğrencilerde klinik rotasyona yönelik olumlu duyguların oluşturulması öz düzenlemeli öğrenmelerine katkı sağlayabilir ve böylece klinik alanlarda öğrenmeyi arttırabilir.

Özdenetim için sahip olunan öz-yeterlik öğretimde yaşanan stresle baş etmeyi sağlayabilir (von Keyserlingk ve ark., 2022). Öz-yeterlik, hemşirelik öğrencilerinin klinik performansını önemli ölçüde belirler ve yüksek öz-yeterlik, artan klinik performansla ilişkilidir (Cho ve ark., 2019). Çalışmada öğrencilerin klinik performansta öz-yeterlik ve alt boyutlarında yer alan veri toplama, tanılama ve planlama, uygulama, değerlendirme puanları rotasyon hakkında olumlu görüşe sahip öğrencilerde anlamlı olarak daha yüksek bulundu. Öğrencilerin rotasyon alanlarına yönelik bilgilendirilmesi, hastadan veri toplama ve verileri analiz etme süreçleri hakkında bilgilendirmenin arttırılması, klinik rotasyon alanına ilişkin oryantasyonun sağlanması öz yeterliğe katkı sağlayabilir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızda rotasyon uygulamasına ilişkin olumlu görüşleri olan öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme ve klinik performansta öz-yeterlik puanlarının yüksek olduğu bulundu. Ayrıca hemşirelik bölümünde öğrenim görmekten memnun olan öğrencilerin rotasyon uygulamalarına ilişkin olumlu görüş bildirdiği ve rotasyona ilişkin

görüşlerini birlikte çalıştıkları sağlık çalışanları ve öğretim elemanının etkilediği belirlendi. Eğitim kalitesinin artırılması hemşirelik eğitime duyulan memnuniyeti ve klinik uygulamalarda başarı ve motivasyonu arttırabilir. Klinik rotasyon boyunca katkı sağlaması bakımından akran desteği sürece dahil edilebilir. Böylece klinik rotasyon hakkında olumlu düşüncelerin artması, öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenmelerine ve öz-yeterlik algılarına katkı sağlayabilir.

Teşekkür

Çalışmaya katılan tüm öğrencilere teşekkürlerimizi sunarız.

Araştırmanın Etik Yönü/Ethics Committee Approval:

Çalışmanın yapılacağı üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi dekanlığından izin alındı (25.03.2022 tarih ve E.73995 sayı). Çalışma için bir üniversitenin girişimsel olmayan etik kurulundan yazılı izin alındı (15.04.2022 tarih ve 2022/238 sayı).

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: ÖSE; Tasarım: ÖSE; Danışmanlık: YC; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: ÖSE, YC; Analiz ve/veya Yorum: ÖSE, YC; Kaynak tarama; ÖSE, YC Makalenin Yazımı: ÖSE, YC; Eleştirel inceleme: ÖSE, YC.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olma durumu rotasyon uygulamalarına ilişkin olumlu görüş geliştirdiğini göstermiştir.
- Rotasyon uygulamasına ilişkin olumlu görüşleri olan öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme puanları yüksektir.
- Rotasyon uygulamasına ilişkin olumlu görüşleri olan öğrencilerin klinik performansta öz-yeterlik puanları yüksektir.

Kaynaklar

- Abouelfetoh A, Mumtin S. (2015). Nursing students' satisfaction with their clinical placement. *Journal of Scientific Research and Reports*, 4, 490-500.
- Adam AB, Druye AA, Kumi-Kyereme A, Osman W, Alhassan A. (2021). Nursing and midwifery students' satisfaction with their clinical rotation experience: the role of the clinical learning environment. *Nursing research and practice*, 2021, 1-9.
- Albani A, Ambrosini F, Mancini G, Passini S, Biolcati R. (2023). Trait emotional intelligence and self-

- regulated learning in university students during the COVID-19 pandemic: The mediation role of intolerance of uncertainty and COVID-19 perceived stress. *Personality and Individual Differences*, 203, 111999.
- Al Sebaee HA, Aziz EMA, Mohamed NT. (2017). Relationship between nursing students' clinical placement satisfaction, academic self-efficacy and achievement. *IOSR Journal of Nursing and health Science*, 6, 101-112.
- Austria MJ, Baraki K, Doig AK. (2013). Collaborative learning using nursing student dyads in the clinical setting. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 10, 73-80
- Aydın S, Atalay T. (2015). Öz-Düzenlemeli Öğrenme. 2. Baskı, Ankara, Pegem Akademi, s. 2.
- Aydoğan S. (2016). Ethical problems of nursing students related to acquisition of clinical skills. *Turkish Journal of Bioethics*, 3, 120-123.
- Cheraghi F, Hassani P, Yaghmaesi F, Alavi-Majed H. (2009). Developing a valid and reliable self-efficacy in clinical performance scale. *International Nursing Review*, 56, 214-22.
- Cho JH, Baek KH, Cho MO. (2019). Influence of communication competence and compassionate competence on academic self-efficacy of nursing students. *Journal of Digital Convergence*, 17, 257-265.
- Cho KK, Marjadi B, Langendyk V, Hu W. (2017). Medical student changes in self-regulated learning during the transition to the clinical environment. *BMC Medical Education*, 17, 1-8.
- Chuan OL, Barnett T. (2012). Student, tutor and staff nurse perceptions of the clinical learning environment. *Nurse Education in Practice*, 12, 192-197.
- Cornine A. (2020). Reducing nursing student anxiety in the clinical setting: An integrative review. *Nursing Education Perspectives*, 41, 229-234.
- Dimitriadou M, Papastavrou E, Efstathiou G, Theodorou M. (2015). Baccalaureate nursing students' perceptions of learning and supervision in the clinical environment. *Nursing & Health Sciences*, 17, 236-242.
- Edraki M, Rambod M, Abdoli R. (2011). The Relationship between Nursing Students' educational Satisfaction and their academic success. *Iranian Journal of Medical Education*, 1, 32-39.
- Günay U, Kılınç G. (2018). The transfer of theoretical knowledge to clinical practice by nursing students and the difficulties they experience: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 65, 81-86.
- Hakim A. (2014). Nursing students' satisfaction about their field of study. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 2, 82.
- Iyama S, Maeda H. (2017). Development of the self-regulated learning scale in clinical nursing practice for nursing students: consideration of its reliability and validity. *Japan Journal of Nursing Sciences*, 15, 226-36.
- Jeon MK, Kim MS. (2017). Factors influencing satisfaction on clinical practice in nursing students. *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*, 18, 40-48.
- Karadağ G, Parlar Kılıç S, Ovayolu N, Ovayolu Ö, Kayaaslan H. (2013). Öğrenci hemşirelerin klinik uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve klinik hemşireler hakkındaki görüşleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 12, 665-672.
- Korkmaz İ. (2015). Sosyal öğrenme kuramı. Yeşilyaprak B, editor. *Eğitim Psikolojisi Gelişim, Öğrenme, Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi; 2015. s. 245-69.
- Martínez-Linares JM, Parra-Sáez C, Tello-Liéban C, López-Entrambasaguas OM. (2019). Should we be trained to train? Nursing students' and newly qualified nurses' perception on good lecturers and good clinical preceptors. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16, 4885.
- Mega C, Ronconi L, De Beni R. (2014). What makes a good student? How emotions, self-regulated learning, and motivation contribute to academic achievement. *Journal of Educational Psychology*, 106, 121.
- Moon H, Jung M. (2020). The relationship between a disposition of gratitude, clinical stress, and clinical satisfaction in nursing students. *Perspectives in Psychiatric Care*, 56, 768-776.
- Papastavrou E, Dimitriadou M, Tsangari H, Andreou C. (2016). Nursing students' satisfaction of the clinical learning environment: a research study. *BMC Nursing*, 15, 1-10.
- Pozam M, Zaybak A. (2016). Klinik performansta öz-yeterlik ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 32, 100-117.
- Rahmani A, Zamanzadeh V, Abdullah-Zadeh F, Lotfi M, Bani S. Hassanpour, S. (2011). Clinical learning environment in viewpoint of nursing students in Tabriz University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 16, 253.
- Senemoglu N. (2015). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. 24. Baskı, Ankara, Yargı Yayınevi, s.234-235
- Stănescu-Yadav DN, Lillekroken D. (2023). Nurse preceptors' perceptions of the fundamentals of nursing knowledge gained by students in clinical rotations at nursing homes: A qualitative study. *Journal of Professional Nursing*, 44, 17-25.
- Swinny B, Brady M. (2010). The benefits and challenges of providing nursing student clinical rotations in the intensive care unit. *Critical Care Nursing Quarterly*, 33, 60-66.
- Stenberg M, Bengtsson M, Mangrio E, Carlson E. (2020). Preceptors' experiences of using structured learning activities as part of the peer learning model: A

- qualitative study. *Nurse Education in Practice*, 42, 102668.
- Şenol A. (2018). Klinik hemşirelik uygulamalarına yönelik Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği'nin geçerlik güvenilirliğinin incelenmesi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
- Tecza BM, Boots BK, Mains BC, Dryer LD, Oertle DL, Pontius CJ ve ark. (2018). Incivility toward nursing students in clinical rotations: Measuring the incidence and testing interventions. *JONA: The Journal of Nursing Administration*, 48, 585-590.
- von Keyserlingk L, Yamaguchi-Pedroza K, Arum R, Eccles JS. (2022). Stress of university students before and after campus closure in response to COVID-19. *Journal of Community Psychology*, 50, 285-301.
- Woods NN, Mylopoulos M, Brydges R. (2011). Informal self-regulated learning on a surgical rotation: uncovering student experiences in context. *Advances in Health Sciences Education*, 16, 643-653.
- Ye D. (2023). Incorporating Learners' Digital Trace Data into Self-Regulated Learning Research. *American Journal of Distance Education*, 1-16.